

การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

The Development of Teachers' Potential on Project Based Learning Management at Ban Seesuk Huaymong School under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2

อิศรา ปงผาบ¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์² ดร.ปิญโญ ทองเหล้า³
Isara Pongpab¹ Asst. Prof. Dr. Watana Suwannatrai² Dr. Pinyo Thonglao³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการของครูโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงม 2) หาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงม และ 3) ติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยดำเนินการ 2 วนรอบ แต่ละวนรอบ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จำนวน 16 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 81 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต แบบประเมิน แบบทดสอบ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการของครูโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงม พบว่า 1) สภาพที่พบ คือ โรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงมเป็นโรงเรียนคุณธรรม ต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการคุณธรรม แต่ครูส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย ไม่ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ขาดการฝึกกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการกลุ่ม และขาดการวางแผนกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม 2) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

2. แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและ 3) การนิเทศภายใน

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงม พบว่า

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพครู, การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Program Sakon Nakhon Rajabhat University

³ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองแวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

³Director Senior Professional Level Nongwangwittaya School the Office of Secondary Educational Service Area 23

*ผู้ติดต่อ, อีเมลล์: อิศรา ปงผาบ, emooeto77@gmail.com

รับเมื่อ 10 เมษายน 2563 แก้ไข 7 พฤษภาคม 2563 ตอรับ 9 พฤษภาคม 2563

3.1 ผลที่เกิดกับครู 1) ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการพัฒนา ($\bar{x} = 17.50$) คิดเป็นร้อยละ 58.33 และคะแนนเฉลี่ยหลังการพัฒนา ($\bar{x} = 25.63$) คิดเป็นร้อยละ 85.43 ซึ่งมีร้อยละเฉลี่ยความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 27.08 2) ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.21$) และผู้ร่วมวิจัยที่ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ วงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.46 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 9.20 3) ครูสามารถจัดการเรียนการสอนแบบโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.27$) และผู้ร่วมวิจัยที่ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ วงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.53 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 10.50

3.2 ผลที่เกิดกับนักเรียน 1) นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในการเรียนแบบโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 3.87$) และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.38$)

ABSTRACT

This purposes of this research were to: 1) investigate the conditions and problems concerning learning management based on the project-based learning (PBL) of teachers at Ban Seesuk Huaymong School; 2) establish the guidelines for developing teachers' potential on learning management based on PBL; and 3) follow up the effects after the intervention. The 2-spiral participatory action research was employed consisting of planning, action, observation, and reflection. The target group comprised a total of 16 teachers, including the researcher and co-researchers, and 81 informants. The research instruments were an observation form, an assessment form, a test, and an interview form. The statistics for data analysis included percentage, mean, and standard deviation. The contents were presented in the descriptive report.

The findings of the research were as follows:

1. The conditions and problems on learning management based on PBL of teachers at Ban Seesuk Huaymong School revealed that: 1) Teachers at Ban Seesuk Huaymong School, a moral school, were required to implement PBL in moral projects. However, most teachers employed lecture methods instead of PBL to enhance students' ability in critical thinking. Moreover, teachers lacked information search skills, group work process, and participation in activity planning. 2) In terms of problems, teachers apparently lacked knowledge, understanding and skills in managing PBL into practice.

2. The guidelines for teachers' potential development on PBL at Ban Seesuk Huaymong school under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2 included: 1) a workshop, 2) a professional learning community, and 3) an internal supervision.

3. The effects of the teachers' potential development revealed that:

3.1 Teacher Quality, including 1) Teachers gained knowledge and understanding of PBL with the pre-intervention mean scores ($\bar{x} = 17.50$) or 58.33 percent and the post-intervention mean scores ($\bar{x} = 25.63$) or 85.43 percent, resulting in a 65.58 percent increase in the percentage of progress. In addition, the effects of the developed lesson plans on PBL as a whole were at a high level ($\bar{x} = 4.07$). In addition, the assessment comparison

results of the written lesson plans in the first and the second spiral showed that the overall increase of quality lesson plans was equal to 1.04 with the percentage of progress of 53.05. 3) Teachers integrated the PBL into practice in overall at a high level ($\bar{x} = 4.14$). In addition, the assessment comparison results of the learning management concerning PBL in the first and the second spiral revealed the overall increase of mean scores by 1.03, representing the percentage of progress of 53.95.

3.2 Student Quality, including 1) Students' learning behaviors improved after the intervention at a high level ($\bar{x} = 3.87$), and 2) Students satisfied with the developed instructional management at a high level ($\bar{x} = 4.38$).

Keywords: Teachers' Potential Development, Project-Based Learning Approach

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาของทุกประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน ความสามารถในการแข่งขันของประเทศขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของคนมากกว่าจำนวนคน การขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงเน้นย้ำให้ดำเนินการตามนโยบายด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูปหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาครูครุภัณฑ์และบุคลากรทางการศึกษาและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนร่วมกันในการจัดการศึกษาไทยให้ก้าวสู่เวทีโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 18) การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมาย โดยเฉพาะในด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่ครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้หลายหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนด้านการคิดและการแก้ปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข, 2559, หน้า 1)

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานนั้นเป็นรูปแบบที่มีหลักการคือ เป็นกิจกรรมที่มีบริบทจริงที่เชื่อมโยงอยู่กับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงสัมพันธ์กับความเป็นจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริงได้ อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าสู่กระบวนการสืบสวน ซึ่งผู้เรียนต้องใช้การคิดขั้นสูงและซับซ้อน จึงเป็นช่องทางที่ดีในการพัฒนากระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนได้ผลิตงานที่เป็นรูปธรรมออกมา ผลผลิตที่แสดงออกถึงความรู้ ความคิดของผู้เรียนนี้ สามารถนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยน และวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างชัดเจน ซึ่งผลการวิจัยทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ได้ชี้ชัดว่าการเรียนรู้จะพัฒนาขึ้นหากความรู้และทักษะต่าง ๆ สามารถแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่มีการแสดงผลงานต่อสาธารณชน ซึ่งสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และการทำงานให้แก่ผู้เรียนได้ ทำให้เกิดความกระตือรือร้นและครامอดทนในการแสวงหาความรู้ การศึกษาความรู้ และการใช้ความรู้ (ทีศนา แคมมณี, 2552, หน้า 138 - 140)

จากสภาพปัจจุบันโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโง่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และรายงานผลปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโง่ง พุทธศักราช 2561 พบว่า ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาครูเพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างสมเหตุสมผล ได้แก่ การจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน (โรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโง่ง, 2561, หน้า 64) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานวิชาการและครู พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีน้อยมาก เนื่องจากบุคลากรครูส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ค่อนข้างน้อย ส่งผลให้นักเรียนขาดการเรียนรู้ทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดแบบวิทยาศาสตร์ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และทักษะการนำเสนอ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติอยู่ในระดับปานกลาง ตามผลการสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2561 โดยมีคะแนนวิชา

วิทยาศาสตร์เฉลี่ยอยู่ที่ 32.03 (สุเทพ การงานดี, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2562) และเมื่อมองถึงสภาพการจัดการเรียน การสอนของครูในโรงเรียน จะพบว่าครูส่วนใหญ่จะเน้นการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก ขาดการกระตุ้นให้นักเรียนเกิด ความสนใจใคร่รู้ และรู้จักค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเอง ไม่ได้นำการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานมาใช้ ซึ่งควรมีการ พัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กฤษพงศ์ อยู่เย็น, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2562)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอน แบบโครงงาน เพื่อส่งเสริมครูให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานได้ ซึ่งจะเป็นการ พัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้แบบองค์รวม รู้จักคิดค้น แก้ปัญหา มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตต่อไป

คำถามการวิจัย

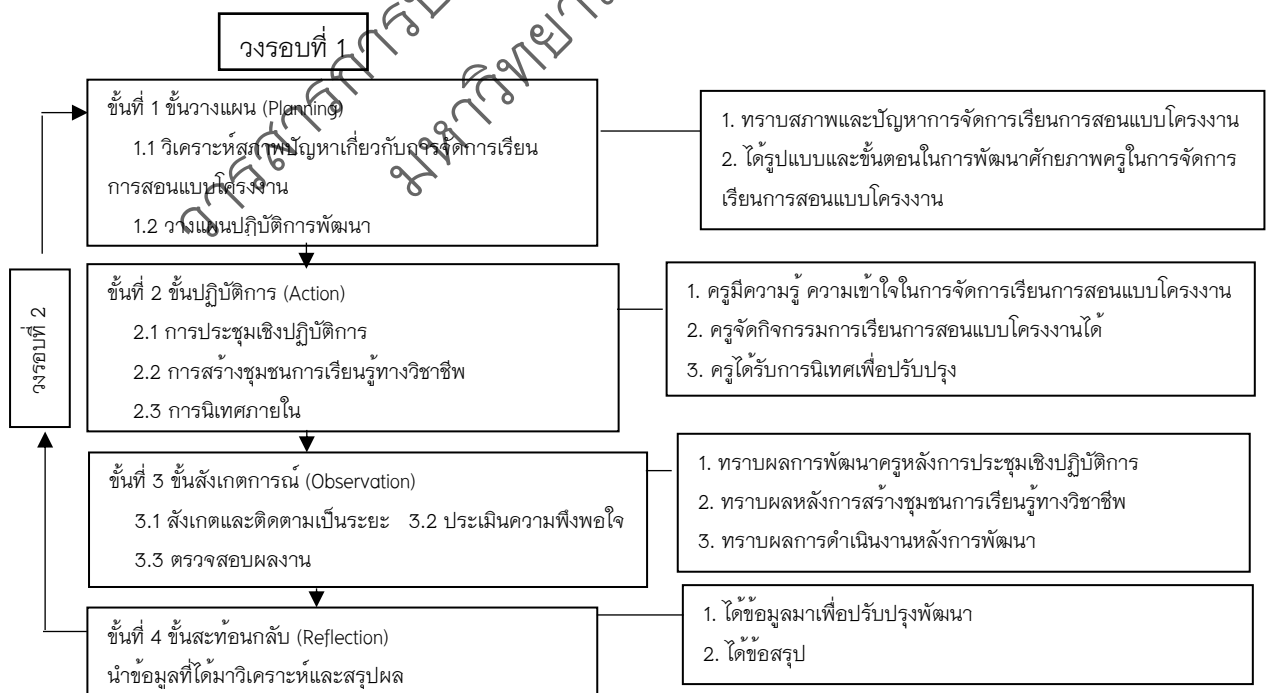
1. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานของครูในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง มีอะไรบ้าง
3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานของครู โรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน โรงเรียนบ้านสี่สุขห้วยโงง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research : AR)

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย 1.1) ผู้วิจัย 1 คน เป็นครู โรงเรียนบ้านสี่สุขห้วยโงง 1.2) ผู้ร่วมวิจัย 15 คน เป็นครูโรงเรียนบ้านสี่สุขห้วยโงง
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 2.1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน 2.2) วิทยากร 2 คน คือ 2.2.1) ดร.ชอบกิจ กนกหงส์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นวิทยากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน 2.2.2) นางไพพร การงานดี ครู โรงเรียนบ้านสี่สุขห้วยโงง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นวิทยากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน และมีผลงานระดับชาติ 2.3) นักเรียน 81 คน เป็นตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โดยแบ่งเป็นห้องละ 9 คนแต่ละชั้นประกอบไปด้วย เด็กเก่ง 3 คน เด็กปานกลาง 3 คน และเด็กอ่อน 3 คน (แบ่งกลุ่มตามผลการเรียน)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม มี 1 ฉบับ คือ แบบสอบถามผู้ร่วมวิจัยถึงรูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
2. แบบสังเกต จำนวน 2 ฉบับ
  - 2.1 ฉบับที่ 1 ใช้สำหรับสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัยในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
  - 2.2 ฉบับที่ 2 ใช้สำหรับสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัยในระหว่างการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
  - 2.3 ฉบับที่ 3 ใช้สำหรับสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัยในระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
  - 2.4 ฉบับที่ 4 ใช้สำหรับสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
3. แบบสัมภาษณ์ มี 1 ฉบับ คือ ใช้ผู้ร่วมวิจัยหลังสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
4. แบบทดสอบ มี 1 ฉบับ คือ แบบทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
5. แบบประเมิน
  - 5.1 ฉบับที่ 1 ใช้ประเมินผลการประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
  - 5.2 ฉบับที่ 2 ใช้ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
  - 5.3 ฉบับที่ 3 ใช้ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานของครูโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง มีดังนี้

1.1 สภาพ พบว่า ครูจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย ไม่ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ขาดการฝึกกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการกลุ่ม และขาดการวางแผนกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O – NET) ปีการศึกษา 2561 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง มีผลคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าระดับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

1.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียน การสอนแบบโครงงาน การนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบ เครื่องมือนิเทศไม่มีคุณภาพ ขาดผู้นิเทศที่มีความรู้ความเข้าใจ และไม่สามารถเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับผู้รับการนิเทศที่จะสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาตนเองได้

2. แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน ในโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้เวลา 1 วัน ณ โรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2

2.2 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ใช้เวลา 1 วัน ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2

2.3 การนิเทศภายใน ดำเนินการระหว่าง มกราคม พ.ศ. 2563 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 โดยในวงรอบที่ 2 ใช้กระบวนการนิเทศแบบสอนแนะ (Coaching)

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน โรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโงง สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2

3.1 ผลที่เกิดกับครู

3.1.1 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานของผู้ร่วมวิจัยจำนวน 16 คน พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการพัฒนา ($\bar{x} = 17.50$) คิดเป็นร้อยละ 58.33 และคะแนนเฉลี่ยหลังการพัฒนา ($\bar{x} = 25.63$) คิดเป็นร้อยละ 85.43 ซึ่งมีร้อยละ

ความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 27.08 เมื่อพิจารณาเป็นรายคน ผู้ร่วมวิจัยมีผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการ เรียนการสอนแบบโครงงานเพิ่มขึ้นทุกคน

3.1.2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า เฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ด้าน ดังนี้ สารสำคัญ ($\bar{x} = 4.40$) จุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.34$) และกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.20$) และผู้วิจัยที่ดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน วงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.46 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 9.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายคนที่ดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 2 พบว่า มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้นทุกคน

3.1.3 ครูสามารถจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากคะแนนมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

($\bar{x} = 4.69$) บุคลิกภาพ ($\bar{x} = 4.56$) และการนำเข้าสู่บทเรียน ($\bar{x} = 4.44$) และผู้วิจัยที่ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ วงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.53 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 10.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายคนที่ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพิ่มขึ้นทุกคน

3.2 ผลที่เกิดกับนักเรียน

3.2.1 นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในการเรียนแบบโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากคะแนนมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ผู้เรียนมีความสนุกสนานในระหว่างเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.58$) มีความตั้งใจในการเรียน ($\bar{x} = 4.05$) และการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{x} = 4.02$)

3.2.2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากคะแนนมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ การเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ในการเรียนการสอนแบบโครงการ ($\bar{x} = 4.58$) พฤติกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการของครูแต่ละครั้ง ($\bar{x} = 4.56$) และความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบโครงการ ($\bar{x} = 4.43$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ พบว่า ครูจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย ไม่ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ขาดการฝึกกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการกลุ่ม ขาดการวางแผนกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ การนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบ เครื่องมือนิเทศไม่มีคุณภาพ ขาดผู้นิเทศที่มีความรู้ความเข้าใจ และไม่สามารถเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับผู้ปฏิบัติการนิเทศที่จะสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาตนเองได้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูยังไม่ได้รับการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ยังไม่เกิดทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ฝึกทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแก้ปัญหาเพิ่ม จัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะการวางแผนการจัดการกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม การกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และระบบการนิเทศยังไม่เหมาะสม ไม่มีการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการสรุป แลกเปลี่ยนผลที่เกิดจากการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้นำไปพัฒนาตนเอง และพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

2. แนวทางดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการโรงเรียนบ้านสีสุกห้วยโง่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการนิเทศภายใน การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ 2) ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการและ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ซึ่งกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้มีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ตรงกับกรอบแนวคิดของการพัฒนา วิทยากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดความรู้ กระตุ้นความคิด ยกตัวอย่าง และให้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงการ ทราบแนวทางในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

แบบโครงการมากยิ่งขึ้น ส่วนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาศักยภาพครูการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ได้ช่วยให้ผู้ร่วมวิจัยได้วิเคราะห์ถึงปัญหาสาเหตุ และแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โดยทุกคนได้ระดมความคิดและหาข้อมูลร่วมกัน เป็นอีกแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการครั้งนี้พัฒนาไปได้ ส่วนการนิเทศภายในเป็นแนวทางที่มีประโยชน์ เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยกับผู้นิเทศได้ช่วยกันสะท้อนปัญหาและหาแนวทางแก้ไข โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์หาข้อสรุปร่วมกันตลอดระยะเวลาในการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการคิดสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีพฤติกรรมการคิดแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสุตา เจริญราษฎร์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการโรงเรียนบ้านบะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ใช้แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงการ โดยแบ่งเป็น 2 วงรอบ ในวงรอบที่ 1 แนวทางการพัฒนา คือ การอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการจัดการเรียนรู้วงรอบที่ 2 ใช้แนวทางพัฒนาโดยการให้คำชี้แนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการ ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการหลังจากการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงการเพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาปรับปรุงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการอย่างมั่นใจ และมีประสิทธิภาพ

3. ผลการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการโรงเรียนบ้านสิลุ่กห้วยโง่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า

3.1 ผลที่เกิดกับครู

3.1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ก่อนการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการค่อนข้างน้อย มีวิธีการสอนที่ไม่หลากหลายและขาดประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ต่ำ หลังการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจในการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้มีความตั้งใจในการเรียนรู้ทั้งจากการฟังการบรรยายและปฏิบัติกิจกรรม วิทยากรก็มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ สถานที่และเวลาที่ใช้ก็มีความเหมาะสม ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการและนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดี ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง มีการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนเพ็ญ รักเสมอวงศ์ (2553, หน้า 98-101) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการ โรงเรียนบ้านนาคุณนาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1 พบว่าครูสามารถวัดผลได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในเนื้อหาส่งเสริมการวัดด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย การจัดทำสาระการเรียนรู้อย่างชัดเจน ได้รับความสนใจและเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน

3.1.2 ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หลังจากการพัฒนาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการนิเทศภายใน พบว่าวงรอบที่ 1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การวิจัย เรื่องการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.21$) แต่เมื่อพิจารณาผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รายคนพบว่า มีครูจำนวน 1 คน

ที่มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้ร่วมวิจัยมีความเห็นตรงกันว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างไม่เป็นที่น่าพอใจ เห็นว่าควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างดีขึ้น ดังนั้นผู้ร่วมวิจัยเห็นว่าควรมีการพัฒนาในรอบที่ 2 โดยใช้แนวทางการนิเทศภายในพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งนอกจากครู 1 คนที่มีผลการประเมินในระดับปานกลาง ยังมีครูอีก 3 คน แม้ว่าผลการประเมินอยู่ในระดับมาก แต่ประสงค์จะพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อีกเพิ่มเติม รวมครูที่เข้ารับการพัฒนาในรอบที่ 2 จำนวน 4 คน ซึ่งทั้ง 4 คน มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อยู่โดยรวมในรอบที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) และมีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยรวมในรอบที่ 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) เพิ่มขึ้น 0.46 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 9.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายคนที่ดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 2 พบว่า มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพิ่มขึ้นทุกคน และจากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย พบว่า การได้รับการนิเทศภายในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจมีการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบได้ครบถ้วนตามรูปแบบและองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าผู้ร่วมวิจัยมีการพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากได้รับการนิเทศได้เปิดโอกาสให้ผู้นิเทศได้ช่วยเหลือผู้ร่วมวิจัยในการแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่มีปัญหา โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน โดยมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อความสามารถในการคิดของนักเรียนและมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยประสิทธิ์ หลวงปราบ (2555, บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่องพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โรงเรียนบ้านคำแหง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบของโรงเรียนตามทัศนะของครูโรงเรียนบ้านคำแหง พบว่าครูสามารถเขียนแผนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาส่งเสริมการวัดพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย กิจกรรมการเรียนการสอนเรื้อรังความสนใจของผู้เรียน เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน

3.1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ หลังจากการพัฒนา โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการนิเทศภายใน พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โดยครูทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.27$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายคนพบว่า มีครูจำนวน 1 คน มีผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโครงการรายคน และผู้ร่วมวิจัยมีความเห็นตรงกันว่า เห็นว่าควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น พร้อมกับครูอีก 3 คนที่ประสงค์จะพัฒนาในรอบที่ 2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการของครูทั้งสิ้นคนในรอบที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$) และเมื่อพัฒนาในรอบที่ 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) เพิ่มขึ้น 0.53 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 10.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายคนที่ดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 2 พบว่า มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพิ่มขึ้นทุกคน ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมของครูในการเรียนการสอนแบบโครงการทั้งสองวงรอบ ครูทุกคนสามารถใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการได้ สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการนำเข้าสู่บทเรียนที่ดี มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก สรุปองค์ความรู้ได้ดี และมีการวัดผลประเมินผลที่ครอบคลุม และส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของนักเรียน เป็นผลจากการที่ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ มีการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโครงการที่ครบองค์ประกอบ

และมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีสุข สนุกสนานในกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2 ผลที่เกิดกับนักเรียน

หลังจากการพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการแล้ว ครูสามารถนำไปจัดการเรียนการสอน เกิดผลดีกับนักเรียน ดังนี้

3.2.1 ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในการเรียนรู้แบบโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ ตั้งใจเรียน มีความสุข สนุกสนานในระหว่างการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ สามารถทำชิ้นงานตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย เกิดกระบวนการกลุ่ม สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ มีการนำเสนอผลงานของผู้เรียนระหว่างเรียน และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลังจากผู้ร่วมวิจัยที่ได้รับการพัฒนาจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการนิเทศภายในทำให้การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการของผู้ร่วมวิจัยมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนได้ฝึกตั้งคำถาม ได้แสวงหาความรู้และหาคำตอบด้วยตัวเอง ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม มีการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น การสร้างความสุข สนุกสนาน และบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน ซึ่งทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น มีทักษะในการทำงานร่วมกับคนอื่นมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนเพ็ญ รักเสมอวงศ์ (2553, หน้า 98-101) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการ โรงเรียนบ้านหนองนาดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูสามารถวัดผลได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในเนื้อหาส่งเสริมการวัดด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย การจัดทำสาระการเรียนรู้อย่างชัดเจน ได้รับความสนใจ และเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความสุข สนุกสนานในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการมากที่สุด

3.2.2 ด้านความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการที่เน้นการช่วยเหลือกันของผู้เรียนระหว่างปฏิบัติกิจกรรม มีการทำงานเป็นกลุ่ม มีการสอบถามครูผู้สอน ทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในระหว่างการเรียนรู้ ตัดสินปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ หลวงปราม (2555, บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่องพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านคำแหง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของโรงเรียนตามทัศนะของครูโรงเรียนบ้านคำแหง พบว่าการเขียนแผนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา ส่งเสริมการวัดพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยกิจกรรมการเรียนการสอนได้รับความสนใจของผู้เรียน เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนส่วนพฤติกรรมจากการสังเกตของผู้เรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนสนใจ ตั้งใจเรียน มีความสุขสนุกสนานในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ อยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ รู้จักแสวงหาคำตอบ ทำงานเป็นกลุ่ม จึงควรสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการตลอดปีการศึกษา

1.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการพัฒนาศักยภาพครูที่ดี เพราะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และได้ทดลองทำจริง ส่งผลให้การนำไปใช้จริงประสบผลสำเร็จ

1.3 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการร่วมคิดวิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุของปัญหา และหาแนวทางแก้ปัญหาที่ดี สามารถใช้ได้กับทุกเรื่อง ควรให้มีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตลอดปีการศึกษา

1.4 นำการนิเทศแบบสอนแนะ (caching) มาใช้ เพื่อให้ความรู้ครูเป็นกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล ซึ่งช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอน และงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนางานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน โดยวิธีการประชุม เชิงปฏิบัติการ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารงาน ของสถานศึกษา

2.2 ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนการสอนแบบอื่น ๆ ที่เป็นการพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.3 ควรทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

เดือนเพ็ญ รักเสมอวงศ์. (2553). การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานโรงเรียนบ้านดุนนาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.

ประสิทธิ์ หลวงปราบ. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านคำแหง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาศาสกลนครเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พรณี พันเทศ. (2554). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านสังเปือย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษา สกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ศรีสุตา เจริญราษฎร์. (2555). การพัฒนาศักยภาพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยโครงงานโรงเรียนบ้านบะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษา มุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุจิตรา พวงจันทิก (2559). การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนเพียงหลวง 10 ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

เสาวลักษณ์ วรรณบุรี. (2559). โปรแกรมพัฒนาการเรียนรู้ที่ยืดโครงงานเป็นฐานสำหรับห้องเรียนศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย.

อภิชาติ เสนะนันท์. (2559). การพัฒนาการสอนแบบโครงงานสำหรับครูประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.